

Stara planina, 14 - 17. februar 2013.

Stara planina se nalazi na istoku Srbije i sastavni je deo Karpatsko-Balkanskog masiva. Masiv Stare planine je zapadni deo poznate Balkan Planine koja se proteže sve do Crnog mora, deleći Bugarsku na dva dela. Najviši vrh Balkan Planine je Botev (2378 m). Ukupna površina masiva Stare planine je 1802 km². Stara planina počinje kod Negotina, a zatim se nastavlja u blagom luku istočno od Zaječara, Knjaževca, severno od Pirota i Dimitrovgrada, i dalje na istok, kroz Bugarsku, do Crnog mora. Ukupna dužina Stare planine je oko 600 km.

Planinski venac se prostire sa severozapada ka jugoistoku, duž srpsko-bugarske granice. Najviši vrh Stare planine je Midžor, visine 2169 m. Planina je bogata vodom, kanjonima, ponorima, vrelima i vodopadima. Na Toplodolskoj reci i njenim pritokama se nalaze najlepší vodopadi Srbije. Preko 1190 biljnih vrsta ulepšavaju ovu planinu. Životinjski svet je raznolik. Počev od leptira, vodozemaca, gmizavaca, ptica, riba, pa do krupne divljači. Stara planina je poznato stanište jelena, vuka, divlje svinje, lisice i zeca. Od 1997. godine, Stara planina je proglašena kao prirodno dobro od izuzetnog značaja. Površina parka iznosi 142000 h. Novosagrađeni hotel i žičara sve više privlače ljubitelje prirode, skijaše i planinare.

U četvrtak popodne, krenuli smo ka Staroj planini na višednevni izlet. Po planu stižemo u Mezdreju, zaselak ispod Stare planine, gde se smeštamo u renovirane konake. Nekadašnji rudarski paviljoni su prilagođeni turističkoj nameni. Nakon smeštanja u višekrevetnim sobama, odlazimo na večeru i druženje uz muziku, nama od ranije poznatu. Sutradan, po planu krećemo minibusom do Babinog Zuba. Skijaši ostaju na Konjarniku, odakle polazi žičara, a planinari nastavljaju dalje, ka planinarskom domu Babin zub (1580 m). Uspon na Midžor započinjemo od doma.

Vreme je oblačno, bez vetra. Utabanom stazom dolazimo do prevoja gde se ukrštaju skijaške staze. Već posle prvih koraka uspona, zapadosmo u smetove koje je vetar sa severozapadne strane naneo na sunčane, jugoistočne. Vreme se prolepšalo, oblaci odoše u doline, a sunčane strane ka Midžoru nas prizivaju. Vetar je sa grebena oduvao sneg, pa posle prvih problema na usponu, sve postade lakše. Prvu pauzu napravismo kod spomenika izginulim pilotima. Granitni kamen je opomena svima da Midžor može da bude veoma opasna planina kada duvaju jaki vetrovi. Nastavljamo sa usponom ka Žarkovoj Čuki (1848 m). Letnja staza zaobilazi vrh. U zimskim uslovima se ne preporučuje bez dereza i osiguranja. Naša grupa je bila dobro opremljena. Nekako se svi popesmo na vrh, napravismo zajedničku fotografiju, a dalje nastavljaju oni sa derezama. Spuštamo se pedesetak metara sa vrha i konstantnim usponom, zaobilazeći nekoliko bezimenih vrhova, stižemo do ogromne bele kupe. Ponovo ne idemo letnjom markacijom, već izlazimo na vrh koji se zove Tupanar (1955 m). Pred nama su predivni vidici i velika, bela zaravan. Krećemo se ka prvom uzvišenju po zaleđenoj površini. Po koji put noga propadne, pa nam to oduzima preostalu snagu. Neki već pomisliše da smo na vrhu, a bili smo na granici Srbije i Bugarske, kod graničnog kamena 335 (2077 m).

Maglovito prekrivalo je i bugarske, i naše doline. Preostalo nam je još stotinak metara uspona. Naslućujemo gde bi bio vrh. Ponovo smo kod zavejane kupe. Jedva je očistismo da bismo bili sigurni da smo na Midžoru. Nazdravljamo za uspon, okrepljujemo se slatkišima i čajem. Na sam vrh pristigoše i skijaši. Sa vrha predivan pogled. Iz maglenog mora štrče vrhovi, a neke i prepoznajemo. Fotografisemo se sa zastavama. Istom stazom se vraćamo ka Babinom Zubu. Ne žurimo u povratku. Znamo da je ovo retka prilika da na Midžoru zimi ne duva vetar i da nema magle. Svesni smo da nas čeka spust po mraku. Zaista smo uživali u zalasku sunca koje je potanjalo u maglovitom moru. Osećaj je kao da smo na nekim alpskim planinama. Mrak nas je uhvatio na Žarkovoj Čuki. Prepoznajemo naše tragove. Svetla u nizini su naš cilj koji nam stalno beži. Naša današnja tura je bila desetočasovna. Od doma nas minibus dovede do Mezdreje. Zaista su danas uživali i skijaši i planinari. Uveče je muzika pokušavala da nas zadrži, ali, prevladao je umor.

Sutradan smo po planu krenuli ka skijalištu „Babin Zub“. Ostavljamo grupu skijaša na početku ski staze Konjarnik i nastavljamo ka Jabučkom ravništu (1460 m), gde se nalazi novosagrađeni hotel i gondola, prva u Srbiji. Na ovom delu skijališta su lagane staze, pogodne za početnike. Planinari su krenuli skijaškom stazom ka Babinom Zubu (1757 m). Uz kratka zastajkivanja, za manje od dva sata, stižemo na vrh, na kome se nalazi i poslednja stanica žičare. Sačekali smo i skijaše za zajedničko slikanje. Na vrhu, ponovo čaj, slaninica, čvarci, čokolade („mini dragstor“). Skijaši odoše na jednu, a mi na drugu stranu. Čokolade. Vreme se u trenutku promenilo. Gusta magla je sakrivala utabanu stazu. Dođosmo do poslednje stanice žičare koju skijaši, zbog svog oblika, nazivaju sidrom. Odatle ide crna staza za skijaše, a za planinare je to izvanredna prilika za vežbanje padova i zaustavljanje cepinom. Po magli se spuštamo do brvnare, na toplu čokoladu, čaj, pivo. Zbog magle smo promenili plan povratka ka autobusu. Izabrali smo sigurniju, asfaltnu varijantu. Ponovo smo na Jabučkom ravništu, prikupljamo se i polazimo ka Konjarniku, po drugu grupu skijaša. Svi smo u autobusu, pa pravac u Mezdreju.

Trećeg dana boravka u masivu Stare planine, skijaši odlaze na već uobičajene žice, a planinari ponovo ka Žarkovoj Čuki. Uspón nam je poznat, pa smo taj dan shvatili kao trening. Za dva sata smo se popeli na vrh i istom stazom se vratili do „Plaže“, kako nazivaju jedini restoran na skijalištu. Nakon kraće pauze, nastavljamo skijaškim stazama ka Jabučkom ravništu. Zbog kvara na žičari Konjarnik, skijaši su skijali stazama Sunčane doline. Zbog povratka za Beograd, ranije smo krenuli sa skijališta. U Mezdreji se prepakovasmo, i po planu nastavismo ka Svrljigu. Od Kalne do Svrljiga je veoma loš put. Biti u ovom kraju, a ne probati specijalitete iz „Kamiondžija“ je nemoguće. Odlazimo prezadovoljni hranom i divnim uspomjenama sa Stare planine. Pre ponoći smo stigli u Beograd. Još jedna kombinacija skijanja i planinarenja je uspešno završena.

fotografije: Sretko Ševo i Vlada Matković
Vođa puta, izveštaj: [Vladislav Matković](#)